

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 5.

Kezdődik a munka.

Nem szabad többé érzelmi politikát üzni. És ez mindkét oldalnak szól. Nem szabad a hatvanhetes törvények eddigi magyarázati módját a szabadelvűpártnak úgy tekinteni, mint szerelme gyümölcsét, és nem szabad az ellenzéknek pusztán gravaminális politikát üzni.

Erzelmi politika az agitációhoz való, lent, köztünk. Mi jámbor vidék nem vagyunk kiforrott államférfiak, nincs meg az a mélyes látó körünk, amely szükséges ahhoz, hogy értékes, messzi időre kiható irányt szabjunk az ország fejlődésének. Azok, kik vállalkoztak az ország jövőjének irányítására, államférfiainknak nem csupán lelkes hazafiainknak, de jól számító embereknek is kell lenniök.

Szükséges, hogy megkezdjük az országgyűlés komoly munkáját. Elvégre is az országnak provokált ítélete alapján gyűlt össze ez a parlament úgy amint van, el kell tehát fogadni, alkotmányjogi szempontból is, meg egyébből is ami nem kevésbé súlyos, úgy, amint van.

Rendbe kell hozni mindenképp a »forma sértéseket,« melyek már az 1791-iki események után is pompásan működtek s igen alkalmasak precédensek alkotására.

Kossuth indítványára szavazni fognak a zsebkendő precédens felől, mely anynyira kivette a formájából egész közéletünket és parlamentünket.

Ennek a szavazásnak oly erős hatásnak kell lennie, hogy mindenki megértse a statuált példából, hogy a magyar alkotmány olyan kő, melyre aki esik össze zúzódik s akire e kő esik elpusztítja azt.

Rendbe kell hozni a meg nem szavazott, de már is kiadásban folyósított 370 millió ügyet. Egyszer már volt rá eset, hogy a közös hadügyi kormány vagy 40 milliót elköltött előre, megszavazás nélkül. Akkor a liberális párt ült a hatalomba s olyan simán fogadták a közös hadügyminiszter pikáns vallomását, hogy annak szinte fájt, hogy csak annyit költött el. Nos, hát a precédens után most 370 milliót költött.

Ha csakugyan el van költve az a pénz, akkor jogtalanul van elköltve s ezért felelős a magyar kormány is, a közös miniszter is. Tehát feleltessek meg.

Szükséges a választói kerületek és a választók számának rendezése magyar szempontból. Itt pedig nem kozmopolita, hogy hazát nem ismerő tömegek felszavazásáról lesz szó, hanem tisztán magyar faji érdekről, mely oly szörnyen mostoha gyermek volt eddig.

Szükség van nép mentési akcióra, a törvényhozás útján.

Mind ezt maga inicziatívájára is tárgyalhatja a többség és lehetetlen, hogy szentesítést is ne kapjanak a törvényes többség által hozott törvényes határozatok. Mindezek hisszük már a felirati vitában szóba kerülnek, de külön törvé-

nyekre van szükség, hogy gyógyítsák az ország bajait.

Ilyen munka mellett húzódnak a politikai válság, az idő nem telik el haszontalanul s megmutatja a koalíció, hogy mily gyümölcsöző munkát képes végezni és gyökerei a nép szívéig fognak hatolni és onnan többé ki nem tépi semmi.

A koalíció eddigi magatartása oly példátlanul konziliáns, de elvtartó volt az alkudozásban, hogy most a komoly törvényhozói munkálkodás kezdődő idején nyugodt reménykedéssel várhatjuk az értékes törvényeket, akár húzódik tovább a válság, akár megoldásra talál.

A politikai válság.

A válság ügye nem mozdul előre, sőt hogy a király ma elutazik, egyelőre nem is lehet várni, hogy e téren valami hamarosan történjék, bár Tisza István gróf ma is volt kihallgatáson a királynál. Ha mégis történik valami, az csak ideiglenes kísérletezés lehet.

A képviselőház érdemleges ülést tartott, amelyen felolvasták Kossuth Ferencz két indítványát, egyik a november 18-iki esemény jogi érvénytelenítésére vonatkozik, másik a felirati bizottság kiküldetését kéri. Mindkettőt holnap indokolja meg az indítványozó.

A király elutazása.

A király elutazásához különféle kommentárokat és kombinációkat fűznek. Igen érdekes megvilágításba helyezi ezt a következő nyilatkozat, melyet egy előkelő politikus, aki a kaszinói körökhöz közel áll és az udvari dolgokban teljesen jártas, tett:

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Állatok a színpadon.

Francziából* fordította: Dr. Némethy Gyula.
(Vége.)

Azon állatok után, melyek tehetségükkel érdekelnek, s amelyek csinyeikkel, tréfáikkal megnevettetnek minket, következnek azok, amelyek igen különös érdemükkel válnak érdekessé. Ezeket t. i. azért becsülik, mert *veszedelmesek*, mert szeszélyeik sokkal félelmetesebbé válhatnak, mint egy majomé, vagy egy papagályé. Hány drámát, tragédiát nem irtak Kleopátra történetéből. Egyiptom királynéja karjára tett *kigyó* marásától halt meg; egy paraszt hozta e kigyót fűgével telt kosárban. Valahányszor tehát Kleopátra halála színre kerül szerepelnie kell a kigyónak is. Hosszú ideig megelégedtek műkigyóval. Sarah Bernhardt,

a realizmus kedvéért elhatározta, hogy igazi kigyót fog alkalmazni. Rendesen *törékeny kussmát** használt, mely egészen ártatlan állat, foga nincs is, nem hogy harapni akarna, ugyan hasonlít bronz karpereczhez; egy vattával bélelt dobozban lehet tartani; minden héten egyszer adhat az ember neki egy kis tejet. Nem valami költséges kosztos tehát. Egy hibája mégis van: olyan könnyen törik, mint az üveg. Több rendbeli baleset után Sarah végre elhatározta, hogy *siklót* alkalmaz helyette. Ez csak ment volna Franciaországban, hol a sikló nem ritka, de Kleopátra áthajózott az óceánon, hogy Amerikában játszó. A yankee-k gyors emberek, kiknek épen nem szokásuk csekélységen fennakadni, hoztak is a művésznőnek egy kigyót, biztosítva őt arról, hogy jámbor teremtés (bon enfant). Két három nap mulva egy természetudós, meglátogatván a tragikát páholyában, egyuttal megvizsgálta a kigyót:

* Anguis fragilis (Blindschleiche); tulajdonképpen a gyíkokhoz tartozik és nem a kigyóhoz, lábai elcsenvesedtek. Körülbelül 40-45 cm. hosszú, A ford.

semmi kétség nem volt benne, a kigyó igen mérges fajtájú volt s ha eddig nem támadott az csak azért volt, mert még meg volt dermedve.

Ez a fölfedezés jelentékenyen elidegenítette Sarah Bernhardtot az igazi kigyók iránt, s ezentul beérte a kaucsuk kigyókkal is. Hogy azonban elevennek lássék és tekergőzzék, a kosárban lévő fűgék közé rejtett orvosságos üvegbe gyömszölte be a kaucsukot, mely aztán a kivétel után, kiterjeszkedve, elég valószínűen utánozta a kigyót.

De ha már a kigyó szereplése is veszedelmessé válhatik, még válságosabb esetek történhetnek pl. az *oroszlán*nal; egy szép napon t. i. az állatok királya, maga is komédiás lett s föllépett a *Porte S. Martin* színház deszkáin. A szín szűz-erdőt ábrázolt: a valóságban az egész szín egy ketrecc volt. Drótfüggöny választotta el a ketreccet a nézőtértől, de erre a drótfüggönyre, mely átlátszó volt, mindenféle erdei kuszó növények voltak festve. Belül a ketrecc vasráccsal volt elzárva. Az oroszlánok

* Les animaux au théâtre. Lectures pour tous
1903 Avril

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utca.
(Uri Casinó-épület)
TELEFON 520.

angol divatszabó cég

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — *Női costümök*, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

— Azok a pesszimista megjegyzések, a melyekben a sajtóban és politikai körökben a király elutazásához fűznek, igen egyoldalúak. Az elutazáshoz joggal nem csak pesszimista megjegyzéseket lehet fűzni, mert az uralkodónak Bécsbe való visszatérése jó jel is lehet. A felség, tudomásom szerint, *ujabban már több hajlandóságot mutat arra, hogy a válságot ne csak elhalassza* holmi kikapcsolásokkal, hanem hogy a vitás ügyek alapos rendezésével *végleges békét teremtsen*. A bécsi utazás célja információ szerzés. A király ismerni akarja *Ferencz Ferdinánd* véleményét, akiről a közvélemény igen-igen tévesen tartja azt, hogy bele szokott avatkozni a politika ügyeibe. Ellenkezésképp: a trónörökös véleménynyilvánítását minden egyes esetben ki kell kényszeríteni és a Felség most is az ő tanácsát akarja tudni, mielőtt olyan dolgokról döntene, amelyek természetes módon utódját is érdeklik. Ez a bécsi utazás célja. A másik célja az: hogy a Felség tájékozódjék arról, *mi a berlini körök véleménye azokról a változásokról*, amelyek a vitás kérdések említett alapos rendezése következtében a hadsereg szervezetében beállnának.

Kossuth terve.

Kossuth Ferencz az egyik esti lap közlése szerint a kibontakozásra a következő tervet proponálta.

Mikor *Szögyény-Marich* László itt járt és igyekezett a korona és a szövetkezett ellenzék között közvetíteni, természetesen első sorban Kossuth Ferenczcel érintkezett és értekezett. Akkor történt, hogy Kossuth Ferencz oly kibontakozási tervet készített, melyről remélhette, hogy a korona elfogadja és amely minden elv- és jogfeladás nélkül lehetővé tette volna a kibontakozást.

Kossuth azt proponálta, hogy adjon a király Andrásynak vagy másnak megbízást kormányalakításra a szövetkezett ellenzéknek ismert programja alapján, melyből azonban a katonai követelmények egyelőre két évre kikapcsolatnak a következő garanciális feltételek mellett:

Ezen két éven belül

1. a katonai kormány a 450 milliós hiteltől egyetlen fillért sem vesz igénybe;

2. az ujoncz jutalék ez alatt a két év alatt változatlan marad;

3. ha a felség mégis előbb vagy utóbb, szóval bár mikor katonai célokra újabb pénzügyi terhet akarna igénybe venni, vagy az ujonczjutalékot felemeltetni, ez csak úgy történhetik, hogy a szövetkezett ellenzék pro-

grammjában foglalt összes katonai követelések kielégítettnek;

4. a concretual status okvetlen megállapítandó;

5. a korona garantálja, hogy két éven belül a kormányrendszert nem változtatja;

6. a korona erre a két évre lemond a házfelosztás jogáról.

Ez a tervezet meg van írásban, még pedig nem csak Kossuthnál, hanem Szögyénynél és Lukácsnál is.

Ez volt az a program, melyről Kossuth azt mondta Lukácsnak, hogy ezen az alapon lehetséges a megegyezés és hogy ő ezt a megegyezést szívesen látná.

A Pittreichék által kigondolt új alap azonban egészen más volt s azért ejtette el a vezérlő bizottság.

Tisza a királynál.

Félhivatalosan jelentik: Gróf Tisza István miniszterelnököt a Felsége a tegnapi délután folyamán külön kihallgatásos fogadta.

Czáfolat.

Félhivatalosan jelentik: Egy reggeli lap lap szerint *Tallián* Béla földmívelésügyi miniszter egy társaságban úgy nyilatkozott volna, hogy a kabinet felmentése legkésőbb szombatig meglesz. Illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján kijelenthetjük, hogy Tallián Béla erre vonatkozó nyilatkozatot soha és sehol nem tett.

Harcz a képviselőház és a főrendiház közt.

Budapestről írják: E hét végén ki lesz nevezve az ügyvezető miniszterium. Amelyben a régi kabinet egyetlen tagja se vesz részt és amely a miniszteriumok adminisztratív hivatalnokaiból fog alakulni. A kinevezést arra alapítják, hogy a Ház érdemlegesen nem határozhat, mert magával szemben fogja találni a főrendiházat, amelynek túlnyomó többsége 67-es és nem fog hozzájárulni a Ház határozataihoz. Lehetséges az is, hogy már a holnapi ülésen az új miniszterium bemutatkozik.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 5.

Ma is nagy érdeklődés mutatkozott. Természetesen ma is azt találgatták a folyosón, hogy mi fog történni a válsággal, ha már a *Sándor* János féle kabinetet is megczáfolták.

— Semmisen fog történni — mondták az ellenzéki képviselők. Huzzák ezen állapotot, ameddig lehet.

Mondják, hogy a király *Bécsben családi tanácsot* fog tartani a főhercegekkel és a trónörökössel, hogy mittévő legyen.

Féltizenegy után nyitotta meg az ülést *Justh* Gyula elnök. Apró-cseprő jelentések után az elnök a mult országgyűlés egy hibáját reperálta. A zivataros napokban ugyanis három közszeretben álló tagjáról a képviselőháznak megfeledezett a volt elnökség. Három halott: *Beöthy* Akos, *Neményi* Ambrus és *Luppa* Péter. Ma *Justh* Gyula utólagosan leróta a Ház kegyeletadóit emlékeik előtt, a következő szép megemlékezéssel:

Beöthy Akos emlékezete.

Justh Gyula elnök: A mult országgyűlés képviselőházának egy nagy mulasztását kell helyreállítanom, miután most az 1905-iki országgyűlés képviselőházának érdemleges tárgyalásai küszöbén hazánk kitűnő nagy fiának, *Beöthy* Akosnak, ki évtizedeken át volt kiváló tagja a képviselőháznak, mult évi decz. hó 1-én történt gyászos elhunytáról megemlékezem. *Beöthy* Akos elhalálása pótolhatatlan veszteségünk nekünk. (Igaz, ugyan! a bal és szélsőbalon.) Mely tudása, államférfiúi bölcsesége, társadalmi, irodalmi és politikai lankadást nem ismerő tevékenysége legszepletlenebb nagy jelleme, önzetlensége, lángoló hazaszeretete, (Igaz! Ugyvan!) megalkuvást nem ismerő, hajthatatlan következettsége odaállították őt a magyar nemzet legkiválóbbjai közé. (Igaz! Ugyvan!) A hervadhatatlan babér, mely felejthetetlen jelesünk homlokát méltán övezi, örök dicsőségünk nekünk. (Igaz! Ugyvan! a bal és szélsőbalon.) Azt hiszem a képviselőház kötelességet teljesít és önmagát tiszteli meg, hogyha hálája és kegyelete jeléül *Beöthy* Akos emlékét jegyzőkönyvben örökíti meg. (Helyeslés.) Méltóztatik hozzájárulni, ha igen, úgy ezt határozatként kimondom:

bementek, sétáltak, kijöttek, idomítás szerint. A biztonság garantálva volt. Párisban jól is sikerült a dolog, semmi se jött közbe.

A trupp azonban körutra indult Európában.

Egy német városban egy este, az előadás befejeztével az egész közönség és személyzet, masinisták, szelidítők épen menőben voltak. Egy színész, öltözőjében, átöltözés közben hallja, hogy kopognak az ajtaján. Volt egy kis kutyája, amely minden este érte szokott volt jönni; most úgy találta, hogy egy kissé nehézkesek a talpai; mindazáltal gyanutlanul kinyitja az ajtót s a kutyus helyett ott állott . . . egy oroszlán.

Nagy sebtiben visszacsapja az ajtót. bereteszeli: ekkor ordítás támad a folyosókon, egy, kettő, három, meg négy. Rosszul zárták be a ketreczet, valamennyi oroszlán kiszabadult! A szerencsétlen színészek rögtön eltorlaszolták magukat: asztallal, székekkel, divánnal az ajtó elé!

Lármát ütnek az öltözők ablakaiból. A szelidítő ott terem. Már késő. A fenevadak

lesétáltak a hátsó lépcsőn és megkezdtek esti sétájukat az utcán! A rendőrség csakhamar ott termett felfegyverkezve. A szelidítő azonban utját állotta a hivatalos buzgalomnak: ennek működése szerencsétlenség lett volna reá nézve.

Képzeli csak: ha megölték volna oroszlánjait!

Kijelentette, hogy ha izgatják oroszlánjait, rettenetesekek; ha azonban békén hagyják azokat, a legjobb oroszlánok a világon. Csak ne hamarkodják el a dolgot, hagyják őket működni, ő majd hazahajtja őket, akár csak a juhokat. Hisznek neki, ő pedig korbáccsal kezében, szépen visszatereli mind a hat oroszlánját a ketreczbe. Másnap azonban a hatóság felszólította a szelidítőt, hogy produkálja az oroszlánjait máshol.

Élmes igazgatók nem elégedtek meg az állatoknak szereplésével emberek között, hanem külön állatszínházat alakítottak, hol az állatok embereknek öltözve szerepeljenek. A Corviszínház volt és most is az a mintája az ilyen vadállatoknak; ez egy állati Comédie Française

ahol hagyomány, műsor apáról fiúra száll. A vállalkozás sokkal bonyolultabb, mint ahogy első pillanatra látszik. Egy nagy színpadon, a hol állat, ember együtt játszik, az utóbbi vezeti az előbbit; egy-egy jeladás, a közönségre nézve alig észrevehető elég arra, hogy emlékeztesse az állatot, mit kell most tennie. Ahol azonban maguk játszanak az állatok, ez a támaszuk hiányzik. Természetes tehát, hogy egészen különös és nagy gonddal bajjal kell azokat betanítani, hogy végig játszassanak: egy-egy olyan kis darabot mint az ismeretes *Le Soldat deserteur* vagy *Le repas comique*. Hatoljunk be csak egy kissé a kulisszák mögé.

Egymás fölé, füszeres bolt módjára rakott rácsos ketreczek képezik a művészek öltözőit, melyekből beléptünkre ugatás, vonítás, morgás hallatszik, szörös, bársonyos talpak nyulnak ki a rácsok közül felénk, mert a kulisszák mögé csak az igazgató meg az idomító szokott hatolni, az állatoknak csak őt kell látniok s egész életükben nem kell egyébbel törődniök, mint a szerepükkel.

Reggeltől estig tanulmányozni kell a »bi-

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, **elámul** azon a csodálatos sok szép tavaszi ujdonságon, melyek **Hegedüs Ármin** Magyar Divatesarnokába beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a **sok szép kész blousok**, melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek.

Új szép és divatos blouse-kelmék, divatlap szerint díszek nagy választékban. Az árak pedig felülmúlhatatlanul olcsók.

Tisztelettel:

Hegedüs Ármin Szent László-tér Fekete-Sas szálloda kapuja mellett.

A mult országgyűlés utolsó napjaiban megvolt a képviselőháznak még egy másik kiváló tagja is, aki szintén közbecsülésnek örvendett és akinek hiányát megérzi közéletünk: *Neményi Ambrus* élete delén szólította el közülünk a kérlelhetetlen halál mult évi december 13-án.

Huszonegy évig volt megszakítás nélkül tagja a képviselőháznak és sok éven át előadója a pénzügyi bizottságnak. Ugy az irodalom terén, valamint a politika mezején alapos készséggel és fáradhatatlan munkásságával igen előkelő helyet és köztiszteletet vívott ki magának.

És különösen a pénzügyi és közgazdasági téren saját erejével elsőrangú tekintélyt szerzett fel magát. (Ugy van.)

Indítványozom, hogy a Ház *Neményi Ambrus* emlékét is jegyzőkönyvbe iktassa. (Helyeslés.)

Méltóztatik indítványomat elfogadni, ha igen, úgy azt elfogadottnak jelentem ki. (Helyeslés.)

Justh Gyula: T. Ház a mult év decz. 27-én elhalálozott képviselő társaink közül *Luppa Péter* volt országgyűlési képviselő is, ki hosszú időn át volt tagja a képviselőháznak és ki képviselősködése alatt pártkülönbség nélkül a képviselőház minden tagjának tiszteletét és szeretetét érdemelte ki.

Javasolom, hogy *Luappa Péter* elhunyt felett érzett részvételének jegyzőkönyvileg adjon kifejezést a képviselőház. (Helyeslés.)

Kérem a T. Házat, elfogadja e javaslatomat, ha igen, akkor határozatképp kimondom.

A Ház mind a három porentációt egyhangulag vette tudomásul, csak *Endrey Gyula* jegyezte meg maliciózusan: Hát a november 18-iki politikai halottakat nem porentálja el?

Elnöki jelentések.

Bejelentette azután az elnök, hogy kik kérnek szabadságot és ezek között van *Apponyi Albert* gróf is, aki négy hetet kért. Jelentette az elnök továbbá, hogy a képviselőház meghívót kapott a tengerészeti parancsnokától az *Erzherzog Ferdinánd* Max hadihajó vízrebocsátási ünnepélyére.

A szélsőbal hangos megjegyzéseket tett: — Persze németül irták a meghívót.

Justh Gyula nem figyelt a megjegyzésekre, hanem bele kezdett egy újabb jelentésbe.

Rátkay László azonban nem hagyta annyiban a dolgot és egyenesen felkiáltott az elnöknek:

— Milyen nyelven irták azt a meghívót?

Justh Gyula baragosan kapta el fejét és leszólt *Rátkay László*nak:

rónak» törvénykönyve lapozgatását a »zsandárnak« a szökevénynyel szemben követett magatartását a »szökevénynek« pedig, hogy hogyan kell arczal bukni a földre mihelyt a puszta eldördül.

A »halottvivőnek« mindig arra van gondja, hogyan kell szánszándékkal felborítani a gyász-kocsit, hogy a tetszhalott megmeneküljön. Ilyen módon az állatok valóságos automata színészekké lesznek; mihelyt ketreczükből kijönnek egy törekvésük van: a szinpadra rontani s eljátszani a szerepüket. A »szakács« májom ijedten keresi palaczkját és kis gertyáját s mihelyt megtalálta, fölkiporodik a székre, várva, hogy mikor végeznek a lakmározók az első tállal, mely után hoz egy másikat.

A »játékos« vendég, kinek szerepe, hogy dörzsölje a hasát a tányérral s elküldje azt sétálni a levegőbe, nem türi meg a tányért maga előtt nyugodtan, a »szarkavendég« pedig, kinek szerepe a szomszéd tányérjáról el-el csipni egy falatot, halálig ezt fogja gyakorolni. Ugyan

— Magyar nyelven! És kijelentem, hogy nem is fogadnék el más, mint magyar nyelvű meghívást.

E kijelentés élénk helyeslést keltett a szélsőbaloldalon, de a tetszést csakhamar elmosta a derűtség és elszörnyűködés, mikor az elnök jelentette, hogy a mult országgyűlésről 1695 darab kérvény maradt elintézetlenül. Felolvasta azután az elnök a képviselőházhoz intézett feliratokat. Egy-egy feliratnál, más-más oldalon hangzott helyeslés és a zajban csak ezen helyeslésből lehetett sejteni a feliratok tartalmát.

Mikor a függetlenségi párt helyeselt, akkor a magyar vezényszót követelte valamely felirat; most a néppárt helyeselt: A vasárnapi munkaszünetről szól a jelentés; most csendes derűtség ömlik el az egész Házon: A vasuti sztrájk megakadályozását kéri — egy felirat.

Ezenközben egy kis politika is csinálódik a teremben. *Andrássy Gyula* *Kossuth*hoz megy és tanácskozik vele.

Odajön hozzájuk *Rakovszky* is és ősz fejét közelebb dugja az öreg *Thaly Kálmán* is.

Justh ezután szigorú hangon felszólítja azon bírálóbizottsági tagokat, kik esküjüket még nem tették le a Ház előtt, hogy legközelebb ezt megtegyék, különben a megfelelő eljárást fogja velök szemben alkalmazni.

— Van-e itt most valaki a képviselő urak között?

— Itt van *Eötvös Károly*!

S a vajda, a kit csak nagy ritkán lehet megcsipni, nagy komolyan kigömbölyödik a háttérből, végig halad mosolygó arczok közegette. Maga is mosolyog, hogy ime, mégis megfogták.

De csakhamar komolylyá válik a Ház mikor az elnök feláll és vele együtt feláll az egész Ház és egész karzat . . . *Eötvös* szívére tett kézzel letette az esküt.

Kossuth indítványa.

Ezután már csak az indítványkönyv felolvasása volt hátra. Az elnök jelenti, hogy *Kossuth* Ferencz két indítványt iktatott be.

Nagy halljukozás közben olvasta fel a jegyző az első indítványt, mely a november tizennyolcadiki események érvénytelenítéséről szól:

Az a cselekmény és kijelentés, melylyel az 1901—1905. évi országgyűlés képviselőházának 1904. évi november 18-iki esti ülésében az elnök által az ugynevezett *Dániel Gábor*-féle határozati javaslat elfogadottnak nyilvánítottat, semmisnek és jogérvénytelen-

azon okból nehéz dolog megváltoztatni a műsort.

Ez az oka, hogy a »Le desteur«-nek több előadása lesz, mint akármelyik színház legünnepeltebb, rekordos darabjának.

Egyébiránt valam fogyatékoságuk mindig meg lesz az állat színészeknek s hogy az igazat megvalljuk, éppen a földolgoiban. Mig ugyanis, ahogy a gonosz nyelvek mondják a színészek legfecsegőbb teremései Istennek, a négy lábúak némák, vagy legalább olyan nyelven beszélnek, amelyet mi nem értünk meg.

Hogy tehát tökéletes művészek legyenek, mindig hiányozni fog náluk valami. Azonban oly érdekes az állatokat az igazi színészek mellett látni a deszkákon, hogy mindig sikert aratnak.

Annál kevésbé sajnálják ezt tőlük, mert versenyüktől nincs mit tartanunk. Nagyon jól tudjuk, hogy akármi történjék is, mindig az ember marad a legnagyobb komédiása a világnak.

nek mondassék ki, minthogy az a cselekmény és kijelentés a házszabályokat s a törvényes tanácskozási rendet súlyosan megsértette. Ugyanazért e cselekmény és kijelentés nyoma a jegyzőkönyvből és naplóból kitörültesse.

Az indítványt az ellenzék ismételt tapsal és éljenzéssel fogadta.

A másik indítvány arról szól, hogy a képviselőház küldjön ki egy 21 tagu felirati-bizottságot.

Mindakét indítványt holnap fogja *Kossuth* megokolni, ezzel az ülés negyed 12-kor véget ért.

A Szigligeti-társaság választmányi ülése.

A Gazd. és Iparbank helyiségében tartotta tegnap ülését a Szigligeti-társaság választmánya. Jelen voltak:

Rádl Ödön elnök, *Sipos Orbán* alelnök, dr. *Bodor Károly*, *Géczy Lajos*, *Láng József*, dr. *Adorján Armin*, dr. *Gyémánt Jenő*, dr. *Krüger Aladár*, dr. *Hoványi Géza*, *Fehér Dezső* választmányi tagok.

Folyó-ügyek.

A debreczeni Csokonai-kör meghívta a társaságot a Csokonai emlékünnepekre. *Endrődi Sándor* megköszönte a társaság szíves figyelmét, hogy a *Petőfi*-társaság alelnökévé történt megválasztása alkalmával üdvözölte. Ugyanekkor megígérte *Endrődi*, hogy Szigligeti két művét fogja a társaságnak megküldeni, amiért a társaság előre is köszönetét fejezte ki.

Szigligeti-ereklyék.

Endrődi Sándor felhívta a társaság figyelmét arra, hogy érdemes volna a Szigligeti Edére vonatkozó adatokat, emlékeket, ereklyéket összegyűjteni. Ezzel kapcsolatban megemlíti az elnök, hogy mikor a Budapesti Szemle a társaság emlékkönyvét bírálta, fölhozta többek közt, hogy Szigligeti emlékezetét buzgóbban kellene a társaságnak kultiválnia, főleg a reá vonatkozó adatokat összegyűjtenie.

Az elnök indítványára a választmány egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy Szigligeti Ede emlékezetére, életére, műveire vonatkozó adatokat, ereklyéket stb. összegyűjti s e végből bizottságot küld ki, amelynek tagjai: *Sipos Orbán*, *Hegyesi Márton*, *Géczy Lajos*, dr. *Bodor Károly*, *Mezey Mihály*.

Adományok: A Gazdasági és Iparbank 100 koronás alapítványát 35 koronával pótolta. A Nagyvárad Takarékpénztár ugyancsak az alapítványi tőkét 25 koronával emelte, a *László-malom* pedig a népkönyvtár számára 50 koronát, a Nagyvárad Takarékpénztár ugyane célra 25 koronát adományozott. Mindezekért a társaság jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét.

A Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa arról értesítette a társaságot, hogy az eddigi 700 korona államsegélynek 1000 koronára leendő felemelése iránt a miniszternek előterjesztést tett.

Dr. *Vucskics Gyula*, a társaság rendes tagja megküldte »A kereszt iskolája« című munkáját. Köszönettel vétetik.

Daragó Győző postatiszt »Az urfi szertője« című népsziművét küldte be megbirálás végett. Miután ez a társaság munkakörébe nem vág, a mű visszaküldetik a szerzőnek.

Új tagok.

Pártoló tagokul beléptek *Tatár Zoltán* és *Moskovits Józsefné*; rendes tagokul megválasz-

Miután az idén nagycsütörtök, péntek és szombat izraelita ünnepekre esik, mikor is üzletem zárva van; ennél fogva felkérem a t. vevőközönséget, hogy *csipő, kalap és férfi divatúru* cikkekben szükségletét már annál is inkább előbb beszerezni szíveskedjék, mert felhalmozódott raktáram folytán az ünnepek előtt rendkívül mérsékelt árak mellett fogom elárusítani a legjobbnak ismert „*kézimunka*“ *csipő, legújabb divatú kalap, nyakkendő* és *fehértű* czikeimet.

Tisztelettel:

Leitner Lázár.

tattak *Hantke* Emil, lapunk kedvelt tárczírója és *Serényi* Gusztáv fővárosi hírlapíró.

A közgyűlés előkészítése.

Az évi közgyűlés határnapja április 30-ára tűzött ki. Az elnökség megbizatik, hogy a lapok útján értesítse róla a tagokat. A tárgysorozat a következő lesz:

Évi jelentés.

Számvizsgáló bizottság jelentése.

Költségvetés 1905-re.

Indítványok.

A felolvasott évi jelentést a választmány tudomásul vette s megbizta az elnököt, hogy a jelentést kinyomatva, a tagok közt ossza szét.

A számvizsgáló-bizottság jelentését, mérlegsámlát, 1905. évi költségvetést tudomásul vették s az elnök *Rádl* Ödön, indítványozni fogja a közgyűlésen, hogy egy tiszteletbeli tag választassék.

Dr. *Hoványi* Géza fölvetette az eszmét, hogy Szigligeti Edének mellszobrot állítsanak. A választmány az eszmét lelkesedéssel fogadta s a pénzügyi bizottságot megbizta, hogy a kellő lépéseket tegye meg.

UJDONSÁGOK.

Katholikus Szabad Liceum.

Utolsó bñjti estélyét tartja ma a Kath. Szabad Liceum. Már az elsőnek sikere kezes-ség a mellett, hogy a második is fényes sikerrel fog járni. De önmagában véve is olyan ennek az estélynek a műsora, hogy Nagyvárad művelt közönségének teljes érdeklődésére tarthat számot.

A szónok dr. *Hatkó* Valér ez ideig már a gör. kath. közönség előtt ismerős, mint képzett, tehetséges szónok. A Kath. Körben való fellépése annak a felbonthatlan egységnek és összetartásnak a tanúsága, amely a görög szertartásu híveket az egyetemes egyházhoz fűzi s amely a latin szertartásu testvérekkel közös munkásságra és egyetértő haladásra lelkesíti őket.

Művészi keretet az estélynek egy bájos leányka s egy bájos asszony zeneszámai adnak. *Csiphés* Sándorné és *Peiser* Sárika zongoraszámai méltán állanak melléje a szónoki beszédnek s növelik a műsor vonzerejét.

Az estély 6 órakor kezdődik a főgimnázium dísztermében a következő műsossal:

1. *Balf*: Nyitány. Zongorán előadja: *Peiser* Sárika.

2. *Az egyház küzdelme a haladásban*. Szónoki beszéd, tartja: dr. *Hatkó* Valér.

3. *Tannhäuser-nyitány*. Zongorán előadják: *Csiphés* Sándorné és *Peiser* Sárika.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bñjti estélye.

Április 15. Bochicsék—Várady hangverseny a Sasban.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **A jövő évi választók összeírása.** Nagyvárad város jövő évi választóinak névjegyzékét most állítják össze a városházán. A névsor

összeállítását tegnap kezdték meg s a bizottsági elnökök ezuton is felkérlik a polgárokat, akik akár értelmiség, akár más czímen felakarják magukat vétetni a választók közé, délután 3—5 óráig jelentkezzenek és pedig az Olaszi városrészben lakók a városi székház 21. számú, az Ujvárosiak a 14. és Velence-Váralja-Csillagvárosiak a 26. számú szobákban. Dr. *Tóth* Ferencz törvényhatósági bizottsági tag tegnap egy régebbi kuriai döntvényt mutatott be az összeíró bizottságban, amely szerint a házbér-jövedelmi adó és a III. oszt. kereseti adó a választóképeség megállapításánál összeveendő. Ha ez megáll, akkor sok olyan iparos jut be a választók közé, akik eddig nem bírtak szavazati joggal, mert sem III. oszt. kereseti adójuk, sem házbér-jövedelmi adójuk külön-külön nem érte el a törvényben megállapított magasságot.

Bizottsági ülés a városnál. Holnap pénteken, április 7-én délután 4 órakor a villamos telep felügyelő bizottsága, szombaton, április 8-án délután 3 órakor pedig a városi nyugdíj bizottság tart ülést.

* **Meghiúsított árverés.** Számtalanszor megemlékeztünk arról a garázdálkodásról, amit az árverési hyénák az árveréseken elkövetnek. Teljesen okkupálják az árveréshelyiséget s jaj annak, aki oda merészkedik menni rajtuk kívül. Nem csak igyekeznek meghiusítani azon szándékát, hogy valamit vásároljon, de a legpiszkosabb insulzusoknak kitéve. A legdrasztikusabb szavakkal illetik, sőt még meg is taszigalják. Most már nem is merészkedik ettől a hyéna=hadtól más az árveréseken megjelenni. Tegnap a Horváth-féle zálogházban volt nyilvános árverés. A hyénák testületileg megjelentek s elfoglalták az üzlethelyiséget. Rajtuk kívül csak két árverelő volt jelen. Az első pár darab tárgynél csak nézték a hyénák, hogy a zálogháztulajdonos magasabb áron megvásárolta a tárgyakat, mint a reájuk adott összeg. Mikor azonban látták hogy itt nem harácsolhatják össze potom áron az árverésre kitűzött tárgyakat, nagy lármá keletkezett s hogy az árverést meghiusították, össze beszéltek s mind elhagyták az árverés helyiségét. Hathatós rendőri intézkedésre volna szükség, hogy a közönség is hozzáférhessen az árverésekhez, akkor magasabb árát lenének el a tárgyak s vagy a szegény tulajdonos jutna még némi összeghez, elvetett tárgyakért vagy jótékonycélra jutna a többlet. Az még sem tűrhető, hogy ezek a hyénák uralják az árveréseket.

* **Patak-utca csatornázása.** A patak-utcai háztulajdonosok kérték a várost, hogy készítse el utcájukban is a szennyviz-levezető csatornát s kapcsolja be a Szent János utcai főcsatornába. A városi tanács a kérelemnek helyt adott, tekintettel arra, hogy közvetlen Szent János-utca mellett van a nevezett utca s alig 100 méter hosszú csatornát kell építeni.

* **A vasuti munkások sztrájkja.** A vasuti pályafentartási munkások sztrájkjában fordulat állott be, amennyiben a régi munkások újra munkába állottak. A többi sztrájkolók folytatják a bérharcot és nem akarnak semmit sem engedni követeléseikből. A sztrájkolók 10 órai munkaidőt és 2 korona napszámot követelnek, mit az államvasutak kolozsvári üzletvezetősége és nagyvárad oszttálymérnöksége nem hajlandók megadni. Az oszttálymérnökség a sztrájkolóknak azt a részét, kik reggelig nem állnak munkába, elfogja bocsátani. A munkások mindamellert erősen ragaszkodnak a sztrájkhoz és fenyegetőznek, hogy ha új munkásokat hoznak, azokat kiverik az állomásból.

* **Uj vasut.** A kereskedelmi miniszter a gyula-barakonyi keskeny vágányu helyérdekű vasutnak Gyulától Simonyifalváiig terjedő részére a közigazgatási bejárást ápril hó 17-re

tűzte ki s annak foganatosítására *Korányi* Kálmán miniszteri főmérnököt megbizta. Az új vasutvonal Tamásda biharmegyei községet is érinteni fogja s ezért a vármegye is képviselve lesz a közigazgatási bejáráson.

* Nyugdíjas díjnokok a vármegyénél.

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a megyei hivatalokban alkalmazott díjnokok közül 36-ot állandósít, akként, hogy nyugdíjjogosultsággal birjanak s hivatali minősítés és fegyelmi tekintetben a rendes megyei tisztviselőkkel egyenlő elbánásban részesüljenek. Kérte továbbá a vármegye, hogy ezen díjnokok javadalmazását vegye át a miniszter az állam terhére. A belügyminiszter értesítette a vármegyét, hogy hajlandó 36 díjnok javadalmazását átvállalni és pedig 18-nak a napi díját 2 korona 40 fillérben, 18-nak pedig 2 koronában állapítván meg. Nagy meglepetést okozott azonban a vármegyén a belügyminiszter azon kijelentése, hogy ezen javadalmazásokat csak az 1906. évi január 1-től veheti át az állam terhére. Ez évben tehát a különben is megterhelt közszükségleti alapból tedezheti a díjnokok járulékát a vármegye.

* A tisztességtelen verseny ellen.

Nem csak tisztességtelen verseny, hanem a szabad közlekedésre is hátrányos egyes nagyvárad kereskedő azon eljárása, hogy a bolt elé állított alkalmazottaik megszólitják s a boltba csalogatják a járó-kelő közönséget. *Gerő* Armin főkapitány ennek a meggátolására az utcai szabad közlekedésről szóló szabályrendeletet akként módosította, hogy ezek a visszaélések a jövőben tilosak. Intézkedett továbbá a szabályzatban a villamos világítás hatását akadályozó cég-táblák eltiltásáról. A módosított szabályzatot a városi tanács véleményezés céljából kiadta a szépészeti és közlekedési szakbizottságnak.

* **Pénztárvizsgálat a városnál.** Az elmúlt hóban *Rimler* Károly polgármester megvizsgálta Nagyvárad város házipénztárát. Tegnap folytatta a vizsgálatot a polgármester elnökle alatt a bizottság s a gyámpénztár vizsgálatát kezdte meg. A vizsgálat hosszabb ideig eltart, mert tételről-tételre vizsgálják meg a kezelést és a készletet.

* Olcsó burgonya a szegényeknek.

A földmívelésügyi miniszter a városi tanács kérelmére a már többször említett olcsó burgonyából 100 métermázsát küldött, a mely már megérkezett. A burgonyát a tűzoltó lak-tanya udvarán fogják kimérni, illetve eladni, még pedig csak igazoltan szegény sorsuak részére, Horváth r. biztos ellenőrzése mellett. A burgonya kilójának 6 fillér az ára s 15 kiló azon mennyiség, melyet egy egyén, illetve egy család vásárolhat; többet azonban nem. A kimérés, illetve eladás ma, pénteken reggel 8 órától kezdődik.

* Adomány a Csesztivó-intézetnek.

A Biharvármegyei Takarékpénztár az évi közgyűlés alkalmából a Csesztivó-intézet javára 30 kor. adományt küldött *Kugler* Albert bizottsági elnök kezéihez. Öhajtandó volna, hogy a humánus célú intézmény istápolása minél szélesebb körben következökre találna.

* Vasuti szerencsétlenség.

A várad-velencei vasuti állomáson tegnapelőtt délután 5 óra után Kis *Tóth* Sándor kisegítő kocsitoló Batori Imre kocsitolóval, Nánási Lajos pályamunkással kocsikat kapcsolt; a mozdonyon Kottán Imre mozdonyvezető volt. A 8-as sz. vágányon tolatott a mozdony épen egy kocsit egy félígméddig összeállított vonathoz és Kis *Tóth* János beugrott a kocsik közé, hogy azokat összekapcsolja. Azonban elkésett és a kocsit ütközöje fejét és vállát megsértette, illetve összenyomta. A megsérült ember, kit Nánási szabadított ki az ütközök közül, saját lábán ment ugyan haza lakására, innét azonban dr

Barna Armin elősegélye után már kórházba kellett szállítani, mivel belső vérzés állott be és eszméletét elvesztette. Kihallgatható nem volt.

* **Életveszélyes fenyegetés.** Rákos Vilmos papirkereskedőnél szolgálatban volt Tóth Pál boltiszolga április 1-én el akart távozni. Rákos azonban követelt tőle 15 napi felmondási időt és így sem bérét sem könyvét nem adta ki. Tóth Pál erre tegnapelőtt beállított Rákoshoz és megfenyegette, hogy ha a könyvét és bérét ki nem adja, lakóházát felrobbantja és porig égeti, háznapét pedig legyilkolja. Tóth Pált, ki bánya munkás volt és így fenyegetése meglehetősen komolynak látszik, mint közveszélyes embert a rendőrség a büntető járásbírósnak adta át és büntetése letelte után hazatoloncolja.

* **Névváltoztatás.** Kiskoru Grósz Ernő és Pál nagyváradlakosnak a belügyminiszter megengedte, hogy vezetéknévüket »György«-re változtassák.

* **Tolvajlások.** Katona Sándor vinczellérnek Tar Károlyné szőlőjében levő lakását az éjszaka betörők látogatták meg, kik a padlásról és pinczéből másfél sonkát és 24 literes tartalmu bödön zsirt emeltek el. A betörők ki akarták ázni a ház falát, a zajra előkerült házbelleiktől megijedve azonban kereket oldottak. — Reizmann Antal nagypiacztéri áruaktárnoknak a raktár mellett levő lakásából hétfőn éjszaka 7 tyúkot loptak. A tyuktolvajt ma elfogta a rendőrség Lukács Mari rovtomultu és kitiltott csavargó személyében. Lezárattott. — Várjon Béla 37-es hadnagy kerékpárját tegnap este a Sas-szálloda folyosójáról ellopták. A kerékpárt megellette a rendőrség ma Gleiber Béla fodrászegédnél, ki azzal védekezik, hogy egy ismerősének hitte a gépet és áprilisi tréfa képen elkarikázott vele. — Fischer Lipótnétől a múlt év őszén 120 korona értékű fehérműt loptak. A tolvajt ma elfogta a rendőrség Szatmári József 8-szor büntetett tolvaj személyében. Tettét beismeri s ez alapon lezárattott.

Pannonia étterem és teli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel
KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

x **Mulató a Szabó vendéglőben.** Szűcs Laczi kitűnő daltársulata, nap-nap mellett igen érdekes és változatos műsorral mulattatja a nagyszámu közönséget, mely esténként megtölti a vendéglő helyiségét. Előadásra kerülnek legújabbban: gyönyörű dalbokréták, vegyeskarok, valamint a kiadó szoba kitűnő bohózat, azonkívül magán és pár jelenetek. Az új és régi attrakciók felléptével, f. hó 10-én hétfőn este Szűcsné Ilonka szubrett énekesnő, jutalomjátéka lesz, teljesen új műsorral, melyre előre is felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét és becses támogatását.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: A paradicsom.
Péntek: A paradicsom.
Szombat: Szulamith.
Vasárnap: Ocskay brigadéros.

Koldusdiák. Milöcker szép zenéjű operetjében folytatta a szép fővárosi művész Z. **Bárdi Gabi** vendégjátékát. Ma is az az édes

arcu és formás természetével hódító művész volt, úgy, hogy a hangján tényleg észrevehető rekedtség egy cseppet sem indisponálta játékában. A mint nem fukarkodott mosolyával tenni szerepét elfogadhatóvá, úgy fukarkodott a toalett változtatásokkal. Pedig az esküvőre legalább is illő lett volna más toalettet felvenni. — Ellenben diadalmas estélye volt **Wlassák Vilmának**, a ki Laura szerepében szinte tomboló és nyílt színen perczekig tartó tapsvihar által nyilvánuló lelkesedésbe hozta a közönséget. Szinte érthetetlen, hogy egy ilyen pótolhatatlan erőt oly könnyen enged el Somogyi társulatától. Ollendorf ezredes szerepében jó volt Horváth, csak ne forszirozta volna a szellemesség hiányában leledző kupléknak végig hallgatását. — Jó volt Rhédey, Bérczi is, és főleg eredeti és ötletes alakítást mutatott be a zeuegróf szerepében Bognár János. (Hc.)

Z. Bárdy Gabi mint János vitéz. Ma este bucsuzik Z. Bárdy Gabi a nagyvárad közönségtől »János vitéz« czimszerepében. A művész János vitéz szerepét egésze új felfogásban mutatja be a közönségnek s legutóbbi debreczeni vendégszereplése alkalmával frapirozta a közönséget, úgy, hogy Makó igazgató újabb vendégszereplésre kérte fel a művésznőt. János vitézre készült ruhája valóságos szenzáció számba megy s a kik látták már tőle e szerepet, azt mondják, hogy daliásabb, kiválóbb János vitéz személyesítője alig van széles Magyarországon. Kivüle a többi főszerep **Vlassák V.**, **Anday T.**, **Verő J.**, **Rédey**, **Tihanyi** és **Sümei** kezében lesz. A mai János vitéz előadása bérleszünetben (páratlan), rendes helyárok mellett megy.

A holnapi premier. Holnap, pénteken lesz a Szigligeti-színházban a »Paradicsom« című pikáns bohózat bemutató előadása.

Léghajósok. A színház énekes személyzete nagyban készül **Várad Aladár** és **Dutka Akos** »Léghajósok« című operett újdonására, amelynek bemutatója a jövő hét elején lesz. A szerző maga tanítja, maga is fogja vezényelni mulattató operettjét, amelynek a beavatottak nagy sikert jósolnak.

Z E N E.

Művészi hangverseny. A zenekedvelő közönségnek kedves eseményről adhatunk hírt. **Bochincsek Gyula** az érzes hangu seniorista, aki nemskára mint vendég is szerepelni és **Várad Margit** urhölgy, a kinek tehetségét mint városunk szülöttjét már régtől fogva előnyösen ismeri közönségünk és a kik mindketten a m. kir. Operaház művészei, a Fekete Sas nagytermében folyó évi **április hó 15-én szombaton** este 8 órakor a városi árvaház alap javára rendezendők hangversenyen fognak közreműködni. E kiválóan érdekes és vonzó hangversenyre, melyre a jegyek Huzella Gyula fő-utcai üzletében előre jegyezhetők és válthatók — már is nagy érdeklődés mutatkozik.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör választmányi ülése. A nagyvárad Kath. Kör választmánya tegnap este ülést tartott **Dus László** világi alelnök elnökelete alatt, amelyen jelen voltak: **Grócz Béla**, **Tóth Márton**, **dr Schweiger Ede**, **dr Vucskics Gyula**, **Stark Gyula**, **dr Némethy Gyula**, **Csobánczy Lajos**, **id. Jelinek Ferencz**, **Balázsovich Rezső**, **dr Imrik Gusztáv** és **Szeicz Rezső**. A bizottság a tervbe vett új helyiség építését újból szorgalmazza s ez irányban a szükséges lépéseket megteszi. Kimondotta továbbá, hogy mozgalmat indít a város és egyházmegye pártónusa: **Szent László király ünnepének minél szélesebb körben leendő megünneplése** iránt, a társadalom bevonásával. E tárgyban bizottságot küld ki a kör. Végül **Sztarill János** városi árvaszéki ülnököt felvették a kör tagjai közzé.

Igazságszolgáltatás.

Három halálra ítölt. **Borgovics Józsefné**, egy tápiószelei gazdaember felesége, huszonöt évi együttélés után minden áron szabadulni akart az urától és 600 koronáért fölbérelte a nála albérletben lakó **Huska** **Andrást**, valamint ennek a feleségét, hogy gyilkolják meg a férjét. A Huska-házaspár a gyilkosságot aztán a legnagyobb kegyetlenséggel végre is hajtotta és a pestvidéki törvényszék, mint esküdtbírósnak a három gonosztevőt múlt évi december hónapban kötél általi halálra ítélte. A három halálra ítelt semmiségi panaszt jelentett be és kétségbeesve várják ügyüknek sorsát a gyűjtő fogházban. A kétségbeesett gyilkosok halálfelelme még hosszú ideig fog tartani, mert a Kuria a gyűjtőfogház igazgatója útján most értesítette a három elíteltet, hogy a semmiségi panaszt majd csak május hó 14-ikén tárgyalja. E szerint a nagyvárad halálra ítélték is várhatnak még egy darabig, amíg sorsuk eldőli.

TÁVIRATOK.

A király elutazott.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.) A király ma délután 3 óra 30 perczkor Bécsbe utazott.

Belépés a függetlenségi pártba.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.) **Teleky László** gróf ma bejelentette **Kossuth** **Ferencz**nek, hogy belép a függetlenségi és 48-as pártba.

A szabadelvűpárt ülése.

Budapest, április 5. (Saj. tud. táv.) A szabadelvűpárt **Podmaniczky** **Frigyes** báró elnökelete alatt ma este 8 órakor ülést tartott.

A párt **Kossuth** **Ferencz** két indítványával foglalkozott.

Tisza **István** gróf szólalt fel, foglalkozott a nov. 18-ika ellen tett indítványával, melyhez a pártot régi álláspontja köti. De ezt nem hagyta jóvá s így elég lesz, ha az ellenzés kifejtésére szorítkoznak.

Vancsó **Gyula** a párt érdekében szól és következtetésnek tartja az indítványt.

Tisza fölszólalása után a miniszterelnök nézetét fogadta el a párt szótöbbséggel.

A felirati javaslatot illetőleg az a véleménye a miniszterelnöknek, hogy trónbeszéd nem léteben felesleges az, de ha mégis elfogadnák a szabadelvűpárt ellene szavaz s a felirati vita során majd kifejtik álláspontjukat.

Végül **Tisza** arról panaszkodott, hogy kisebbsége dacára mégis kénytelen a kormány élén lenni.

Éhező póttartalékosok.

Nikolajev, április 5. (Saját tud. táv.) A behívott póttartalékosok rongyosok, éheznek és az utcán koldulnak.

A pápa levele.

Bécs, ápril. 5. A Vaterland a pápának az osztrák főpapsághoz a **Los von Rom**-mozgalom ügyében intézett levelét közli. Levelében sajnálja a pápa a mozgalmat, különösen a diákság minapi nyilvános kitérését. A pápa felszó-

litja a püspököket, hogy lélkedéssel harezoljanak és azt reméli, hogy a vallás köréből távol tartják az irigységet és a szakadást, valamint annak minden okát.

NYILTTÉR.

Dr. Schwartz Illés

nő- és gyermekorvos,

RENDEL: d. e. 8—9-ig
d. u. 2—4-ig

Kossuth Lajos-utca
(Mezey-ház)

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legújabb divatu** és a **legjobb minőségű tavaszi** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és legegységesebb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét **szíma, fekete** árúimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból**. Birétum, capuczin, camaura, továbbá Mucztuma legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedül raktára a mai idény **legszebb és legcélszerűbb hit, remény, szeretet övének** (cinsulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári- és papiszabó.

Nincs lehetetlenség!
E már igazán ritka alkalom.
Használja is azt ki minden revő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órát** és **ékszer** is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Klein-féle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És így mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyűrűk, fülfüggők, láncok, karpereczek, joujouk, evőeszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, víz-, láz-, és szoba-hőmérők leszállított árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Óra, ékszer és látszer javítás pontosan, jótállás mellett elkészítetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN
műtörés, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi szálloda.

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára **varrógép,**
kerékpár alkatrész- és fel-
szerelekben

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár épület).

Nagy választék **acetylen-lámpa lég-**
tömő és gummiköpenyben. Szakszerűen berendezett **nagy javító MŰHELY** **Emalírozás, nickelezés** és bármilyen **javítások** pontosan és jutányosan eszközöltnék.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmány

Atilla, torpedó, Bock, s Hollender-féle

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.

Becsés pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Özv. Jüngling Józsefné.

Telefon az egész megyére: 204. sz.

Gazdálkodók

el ne mulasszák

a cséplő — és egyéb gazdasági gépeikhez szükséges öntvényeket mielőbb megrendelni alantli cégéknél, mely

a világhírű kassoviczi fémkohó

képviselője, s így a legjobb, legtartósabb fémgéprezseket képes szállítani, **gyorsan, pontosan és jutányosan.**

E cég specialitásai:

világhírű **érczsengők,** templomi, iskolai és gazdasági **harangok,** — **tűzi fecskendők** javítása és átalakítása, valamint új **szivattyúk** és **fecskendők;** továbbá szabadalmazott **tömlő-kapcsok** kitüntetett **szivattyús kutak** és szabadalmazott **víz nélküli árnyékszék-ülések** (szagtalan, légmentesen záró és mindenütt alkalmazható).

Rosenthal és Ehrlich

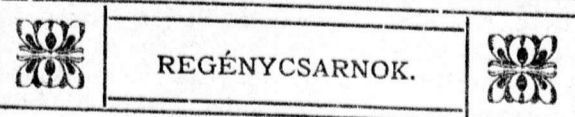
Nagyvárad.

Első magyar csengő- és érczárú gyár.

Alapítva 1847.

Gyár: Szaesvay-utca. (Saját ház.)

Váradai és vidéki telefon száma: 204.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP. 30.

Angol regény.

És várakozott is hűségesen egész addig, mignem egyszer levelet kapott a kegyed atyjától, melyben világosan meg volt írva, hogy csak a kegyed önféjűsége tartja még magát atyám-

hoz lekötve, bár érzelme irányában — csak futó szeszély volt. mely olyan könnyen elmúlt, a mint jött, hogy új kérője van, kihez szívesen menne és megy is, a mint valami ürügyet talál rá, hogy a szőszegés vádjá alól kibújhatik. Apámat a földig sujtotta ez a hír és elhatározta, hogy a kegyed boldogságának utjából elhárítja ezt az egyetlen akadályt — megházasodott.

Farnham kisasszony szeméit könyek borították el.

— Szegény Alick, mennyit szenvedhetett! De anyit, mint én, nem szenvedett soha! Jól van no — már ugyis mindennek vége! De mit tagadjam, még most is — ennyi sok esztendő után — boldoggá tesz az a tudat, hogy mégis hű maradt hozzám az én katonám.

Egy ideig csendesesen, lehunyt szemmel feküdt, a multra s az ő magánosan leélt, családott életére gondolva. Aztán megint Alick-hoz fordult.

— És neked még mindig az a szándékom, hogy Graham Nellit veszed nőül.

— Szándékom és legédesebb reménységem őt a magaménak mondhatni, felelt a doktor, elfordítva fejét a fürkésző tekintettől.

— Alick, — kezdé újból a beteg — elkészítettem végrendeletemet. Vagyonom felét Marira, a másik felét rád hagytam.

Fergusson félbeszakította:

— Farnham kisasszony, ezt nem fogadhatom el.

— De meg sem akadályozhatod. Így akarom! válaszolt a beteg, a régi parancsoló hangon.

— De beszélnem kell, és —

— Csitt! vágott közbe Fergusson kisasszony — még nem végeztem be. — Az a másik kívánságom, hogy Mari halálom után még két esztendőig ebben a házban maradjon. — És — és — azt hittem Alick, hogy te Marit fogod feleségül venni.

Fergusson doktort egészen elfutotta a vér, miért nem teljesíthetem ezt a kívánságát. Lehetetlen.

— Tudom, hogy ma még lehetetlen; de viszont azt is tudom, hogy te Nellinek soha ez életben nem kellesz. Nem bírja ő a szép Chartres Algy képét többé kitörölni szívéből, és . . .

— Az Istenre kérem, hagyja abba! — szólt közbe Algy rekedt hangon. — Azt hiszem, megőrülnék, ha megbizonyosodnám róla, hogy mást szeret.

Fergusson hirtelen elsápadt s keze, melyet Fergusson kisasszony a magában tartott, reszketett.

— Szegény Alick! Látod, én már csak egy haldokló öregasszony vagyok, semmi közöm többé ehhez a világhoz, de mégis szeretném rendbe hozni azoknak a dolgait, a kiket szerettek. — Hajlj közelebb, hadd sugjam meg, ki tesz téged egykor igazán boldoggá, ha az ég is úgy akarja. — Alick, Mari sokkal jobban szeret tégedet, mint bárki e világon. — Szegény gyermek! — És ezt az érzelmet én ápoltam szívében, én növesztettem nagyra, abban a reményben, hogy egykor feleségül veszed, és boldog lesz.

Fergusson feje szinte beleszedült abba, a mit hallott. — Hogyan? Mari halálosan szerelmes belé, — és Nelli nem tudja Chartres Algyt elfelejteni! Mind a két kezét a homlokára szoritva, inkább susogta, mint mondta:

— Legforróbb kívánságom és reményem, hogy bár csalódnék kegyed. Montgomery kisasszony el fog engem felejteni. — Farnham kisasszony, legyen olyan kegyes irányban, ne hagyja azt a pénzt reám.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Szállítások a közös hadsereg részére.

A közös hadügyminiszter ur leküldte a m. kir. Kereskedelmi Múzeumhoz az egyes katonai hatóságok által szükségelt nagyobb be-

szerzésekre, valamint az ugynevezett kézi be-
vásárlásokra vonatkozó részletes jegyzékeket,
melyekben fel van sorolva, hogy az egyes
cikkekben mennyi a szükséglet és mennyi
darabonként (egységengént) az átlagos be-
szerzési ár, továbbá, hogy minden egyes cikkből
a hadügyi kormány mennyit szerez be Ma-
gyarországon és mennyit Ausztriában. Ezen
jegyzékekben fel vannak tüntetve azon
cikkek, — a melyeket ezidőszerint hazai
iparosaink és gyárosaink még nem szállítanak,
ugy, hogy ezekből a quota szerint Magyaror-
szágot megillető részt a hadügyi kormány
Ausztriában kénytelen beszerezni.

Ezen jegyzékeket az érdeklődők a m. kir.
Kereskedelmi Múzeum igazgatóságánál a hiva-
talan órák alatt megtekinthetik.

Gazdasági iskola Belényesben. Be-
lényes község képviselőtestülete elhatározta,
hogy a községben gazdasági ismétlő iskolát
állítsanak fel. Mint halljuk, az iskola felállítá-
sához dr. Radu Demeter nagyváradai gör. kath.
püspök is anyagi segélylyel járul. Belényes
község képviselőtestülete elhatározta, hogy az
iskola céljaira 5000 korona kölcsönt vesz fel.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, ápr. 5.

Buza ápr.-re	18.18
Buza máj.	18.08
Rozs ápr.-re	14.50
Tengeri májusra 1905.	13.36
Zab ápr.-ra	14.86
Repeze aug.-ra	23.70

Értéktözsde.

Budapest, ápr. 5.

Osztrákhitelrészvény	512.94
Magyar hitelrészvény	806.50
Leszámloló bank	464.50

Rimamurányi	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villam s vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 ápr. 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.70
Magyar koronajárdék 4%	98.35
Magyar koronajárdék 3 1/4%	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.75
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	222.75
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	172.—
Osztrák járdék papirban	100.10
Osztrák járdék ezüstben	100.50
Osztrák járdék aranyban	1.20
Osztrák korona járdék	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	157.75
Osztrák-magyar bankrészvény	16.45
Magyar hitelbank részvény	77375
Osztrák hitelbank intézeti részvény	66175
Osztrák-magyar államvasuti részvény	66250
20 frankos arany (Napolendor)	190.5
Német birodalmi márka	11.7.15
London vista	23995
Páris vista	95.37
márkás 20 arany	23.43

A szerkesztésért felelős:

DR. VUCSKICS GYULA.

Nagy magtárkiadó.

Várad-Velenczén avolt, Wein-
berger-féle telepen. Ertekez-
hetni a **KALAPGYARBAN**
Friedänder Hermannál. Telefon: 143.

**Csemege-
szőlőt**

számos és leg-
finomabb
fajban, faj-
tisztán jót-
állás mellett,
ugyszintén
legjobb

Lugasszőlő-gyűjteményt
valamennyi elsőrendű oltványok, szállít a

**Küküllőmenti
Első Szőlőoltvány-telep**

Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, Nagyküküllő-m.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 1111.

3712—1905 szám.

Hirdetmény!

Mindazon munka adókat, kik az
1900 évi XVI. t. cz. alapján munkásai-
kat és alkalmazottaikat az országos gaz-
dasági munkás és cseléd segély pénz-
tárba bejelenteni tartoznak, felhívom,
hogy a fent idézett t. cz. 8-§-a értelmé-
ben 1 korona 20 fillér hozzájárulási di-
jat mely már f. év április 1-én esedé-
kessé vált, legkésőbb április 15-ig a vá-
rosi adóhivatal pénztárába fizessék be.
Nagyvárad, 1905. márczius hó 28.

Rimler Károly,
polgármester.

**Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyvárad-velencei**

Műkertészeti- és rózsatelep

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM.

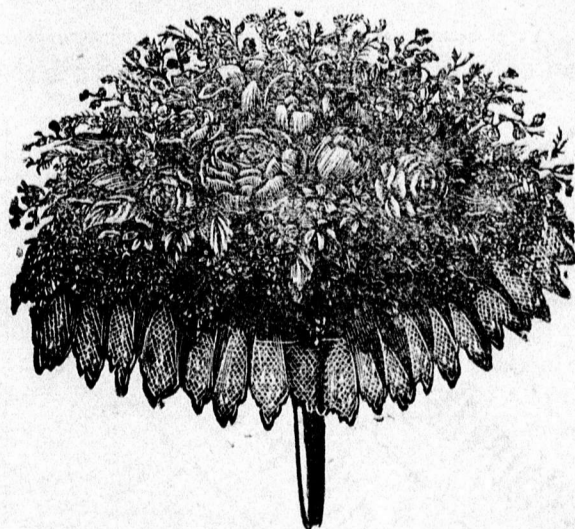
Helyi és megyei telepon összeköttetés

Sürgöny-czim:

Műkert szeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármely alkalmi, szép berlini pa-
pirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, fi-
nom selyemtartókban, rózsá és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami az-
előtt 15—20 forintba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, legújabb
párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25
forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve 1—3 fo-
rintig. — **Babékoszoruk**, ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból
diszitve 2—5—10 forintig. — **Ficus Magnolia koszoruk**, a legnagyobb
mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal di-

szitve 10—25 forintig, ami ezelőtt 35—40 forintba került. A fent irt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al
olcsóbban készítettnek. 100.000 drb. nemes rózsá. Alacsony törzsű gyöknes (vurczellecht) darabja 20 kr., 100
darab 18 forint. — Magas törzsű rózsá 3—5 lábíg, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — 100.000 drb. legne-
mesebb gyümölcsfa gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr, 100 drb. 35 frt

Szőlő-oltványok: az összes eddig ösmert legjobb fajokból összeállítva, 12 borfaj és 12 lugas
és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kívánatra azonnal bérmentve küldetik.

Farkas József műkertész

a várad-velencei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.

Vidéki és helybeli telefon 63.

NÁDOR HENRIK és TÁRSA czipő nagyraktára

NAGYVÁRADON, Kereskedelmi-palota.

Van szerencsénk a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a tavaszi idényre megérkeztek kitünő minőségű női-, férfi- és gyermek-czipők óriási választékban, feltűnő olcsó szabott árak mellett kaphatók csakis **Nádor Henrik és Társa** kizárólagos czipő nagyáruházában (Nagypiacz-tér Kereskedelmi-palota.)

Vidéki és helybeli telefon-rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás.

Szabott árak.

MOLNAR LAJOS

Nagyvárad, SCHLAUCH-TER 18. sz. lakos
ajánlja:

saját termésű
nagyvárad- és ménesgyoroki-borait
palaczkosan és hordóban.

Hordóborok:

Nagyvárad-uj-bor, fehér HI-je 18 forint
Ménesi vörös-bor, ó > 50 frttól feljebb
Ménesi sauvignon fehér csemegebor > 80 forint

Üvegezett borok:

Nagyvárad-uj fehér bor	1 lit. üveg	— 32. >
" " " " " " "	" " " " " " "	" " " " " " "
" " " " " " "	" " " " " " "	" " " " " " "
1900-as ürmösr ó	1	— 40 >
Ménesi Kadarka, vörös	0.7 lit. palaczk	— 90 >
" " " " " " "	" " " " " " "	" " " " " " "
" " " " " " "	" " " " " " "	" " " " " " "
" " " " " " "	" " " " " " "	" " " " " " "
" " " " " " "	" " " " " " "	" " " " " " "
" " " " " " "	" " " " " " "	" " " " " " "

Tíz üvegen feltűli rendelést házhoz szállítok.
Telefonszám: 406.

Gazdaközönség szives figyelmébe!

M. kir. államilag ólomzár-
rott csiraképes

Luczerna, lóhere

répa és veteménymagvak
előnyös árakban beszerezhetők

Maár és Szabó

fűszer-, bor-, és csemege
üzletében

Nagyvárad, Fő-u.
(Moskovits-palota.)

Videki megrendelések gyor-
san eszközöltetnek

kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Mindennemű Sajt, Hal és csemegeárakban
nagy választékban.

„Nagyvárad-^A Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt,
melyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsonöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot
fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.
Értékpapírok, ékszerék és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság**

Berger Sándor Parfümerie „Savoly“ illatszertára.

Nagyvárad, Bémer-tér (Szinház-sarok.)

HUSVÉTI

locsoló

Parfümök

hus választékban.

Ajándéktárgyak

20 fillertől fölfelé.

Lábizzadás ellen legjobb a „LABOLIN“ 1 üveg 1 kor. 20 fillér.